

דרכי נועם

שיעורים בעבודת ה'
לאור דברי רביה"ק
מוהר"ן מברסלב זיע"א

סימן ל' שיעור י'

הילולת מוהרנ"ת אור עשרה בטבת תשפ"ה

ישיבת מאירת עיניים

ברסלב ירושלים

tateziser@gmail.com

דרכי נועם

חורבן הראשון, זה החורבן הכי קשה בעולם, כי היום כבר ידוע שגם לאחר החורבן נשאר משהו, אז חשבו שנגמר הענין, אין כלום, לא היה גמרא ולא שו"ע, היה זכרון למדו יחד את התורה, היה חורבן חשבו שנגמר.

ובאמת לא נגמר, הנה עברו יותר מאלפיים שנה, ועדיין שומרים שבת בשנת ה' אלפים תשפ"ה, זה נפלאות ה'. אי אפשר להבין את זה, אין עם אחד שנשאר כ"כ הרבה זמן. אדם גם חושב על עצמו שהוא אבוד לגמרי, חשב שיהיה ת"ח, חסיד ברסלב, עובד ה', חשב שיעשיר, והנה לא מצליח, אומר רבינו מי האיש החפץ חיים, תרצה לחיות. תגיד 'אני בוחר בחיים', תבחר בחיים, זה מצוה לבחור בחיים, בשביל מצוה תעשה את זה, תעשה את הכל, אפילו לבחור בחיים.

כי אדם יושן, סגור ומשוגע, ככה, כי יורד למטה, זהו הגלות של חודש טבת, כאילו נגמר הכוחות, נגמר תשרי חשון כסליו חודשים קדושים, נעשה מיעוט הירח, השכינה יורדת, ולא יכולה לקבל אור גדול, בזמן ביהמ"ק השכינה קיבלה אור גדול מאד, בכל יום התחדשה, והיה רוח נבואה, והיה שייך שמחה גדולה, והיה שייך השגה ושכל ולראות את האמת, היה שייך להתגבר על ההרגשות בנקל, ירדו ועלו כל יום, אבל הנה גלות, זה מציאות שאין לאדם בית, אין פרנסה, הומלס, אין מה לעשות, עובר עליו צרות צרות כאלה,

איך יוצאים מהגלות. התחלנו ללמוד ש'זה ידוע' שה' אוהב אותך, אומרים, אהבת עולם עמך בית ישראל, אהבת, האריז"ל לא אומר 'אהבה רבה' בשחרית רק 'אהבת עולם', נוסח אשכנז כן אומרים אהבה רבה, האריז"ל אומר לא לומר כך, מה אכפת לו שאומרים שאני אוהב את ה' אהבה רבה, אלא שעובר עלינו דבר כזה, שאפילו במקום שאין אהבה רבה, אין רבה, אעפ"כ תאמר אהבת עולם, רבונו של עולם התחתנת איתי, אי אפשר לעשות כלום, אפילו אני עושה צרות, יש אהבת עולם. בשבת וכו'.

יש חסד דאזיל עם כולו יומין, כאשר אדם עושה שלום עם ה', אפילו שהוא נמצא במצב שהוא בוודאי אבוד, הוא יושן כבר כמה שנים, המשטרה עשו צרות, וכל הבעיות וכו' ואין לו מנוחה, וחסר לו ג' שיניים, והמשקפיים נשברו, ולקח משהו ביד, הכל נופל מהידיים, והטלפון צועק עליו מי אתה בכלל. אומר לה', רבונו של עולם אני יודע שיש כאן הזדמנות לעבוד אותך.

כמש בס' פט

וְתַחֲסְרֵהוּ מֵעַט מֵאֲלֵקִים וְכַבֹּד וְהָדָר תַּעֲטֶרְהוּ (תְּהִלִּים ח). הִנֵּה יְדוּעַ, כִּי כָל מֵה שֶׁחָסַר לְאָדָם הֵן בְּרוּחָהּ הֵן בְּגִשְׁמֵי, הַחֲסָרוֹן הוּא בְּהַשְׁכִּינָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲלֵקִים. וְהוּא וְתַחֲסְרֵהוּ, בְּוֹדָאֵי מֵעַט מֵאֲלֵקִים, הִינֵה הַחֲסָרוֹן

סימן לג שיעור י - יום ד' פרשת ויחי, אור ט כסליו תשפה

[ד] וְזֶה יְדוּעַ, שֶׁהַתּוֹרָה הִינֵה הַמְּדוּת, הִינֵה הַיָּמִים, שׁוֹרָה בָּהֶם אֲהַבְתוּ יַתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּזֵהָר הַקָּדוֹשׁ (בְּלֶק קצ"א; בְּרֵאשִׁית מ"ו). "יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסִדוֹ", שֶׁהַחֲסִד הִינֵה הָאֲהָבָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְרֵמְיָה ל"א): "אֲהַבְתָּ עוֹלָם אֲהַבְתִּיךָ" [עַל כֵּן מִשְׁכַּתִּיךָ חֲסִד] וְכוּ', הוּא יוֹמָא דְאִזְל עִם בְּלָהוּ יוֹמִין, הִינֵה הַמְּדוּת.

יש חסדים בעולם, כן, יש חסד, העולם קיים, יש מים, יש אויר, אפילו הגלות בין הגויים, יש חסד, יש חסד לעם ישראל, יומא דכולהו הוא שפע החסד של ה' שהוא פנימיות המדות, אף פעם לא נפסק, אפילו אדם חוטא ופושע הכי גדול, והוא ממש רחוק מאד, אעפ"כ יש שפע שנקרא יומא דכולהו יומין, זה נעלם ונסתר מהאדם, אבל יש דברים שממשיכים את זה. בר"ה ויוה"כ זה מתגלה, מתגלה החסד, ובעיקר בסוכות בנענועי הלולב, כשאתה רק מנענע את עצמך, את המדות שלך, את הפחדים אתה עושה פחד ה', וכן באהבה. מנענע קצת. וכך נמשך שם אור גדול, הכח הזה שורה למעלה מהמוחין אבא ואמא, שפע של מדות הרחמים העליונים שמתגלה.

והרי כלל מה שלמדנו כאן, שצריך לעשות שלום עם הקב"ה, לא כדאי להיות עקשן, לא כדאי, תעשה שלום עם הקב"ה. העיקר הוא לבקש שלום, שיהיה שלום במדותיו, שלא יהיה מחולק במדותיו ובמאורעותיו, בין בטיבו בין בעקו, תמיד ימצא את השי"ת. שלא יהיה לו חילוק בין פורים לתשעה באב, מה ההבדל, יום אסאל יום באסאל, לא יודע בדיוק מה זה, יש יום שאתה יושן, קפוט לגמרי, לא רוצה לחיות בכלל, ויש יום שמח, כיף כזה, זה לא חילוק אצלי, זה נקרא שלום, שאין חילוק בין זמן שאתה מרגיש, לבין זמן שאתה לא מרגיש כלום, אבוד. כי יודע ששתיהם ה' עושה, ושתיהם לטובתך, ואני יודע שאני חי רק בשביל זה, חתום, גמרנו, ולא חושב מה שאני מרגיש ומה שעובר עלי, זה הזדמנות פז לתקן, אין שום ריחוק, אין שום דבר לא טוב, ובעייתי, אין דבר כזה, תעשה שלום עם הקב"ה.

אחרת, אינו בכלל חפץ חיים, רוצה דווקא ישועה כך וכך, וצועק למה לא באה ישועה. הצדיקים מלמדים לנו את האמת זה, תראה, ה' ברא את העולם, לא הסתדר כ"כ טוב, אדה"ר חטא, ירדנו למצרים, בימים האלה עכשיו, ימי חורבן ביהמ"ק, עשרה טבת, התורה נכתבה יונית ביום ח' טבת, לקחו את התורה עצמה עשו מזה ספר כזה, כמו היום, כותבים יונית, להיות חכם, ורב, ויודע את הכל, אבל וכו'.

מת עזרא הסופר זה שכותב את התורה בקדושה, רחוק מאיתנו. ונחרב ביהמ"ק. החורבן הראשון, הנביאים הזהירו מאד, תיזהרו, יזרקו אותכם, תשובו בתשובה, אבל, לא יכלו להתגבר על יצר הרע, ובימים האלה היה

דרכי נועם

כשנתגלה יוסף בחזרה, ויחי יעקב, היה בשמחה גדולה, אבל אז בדיוק צריך לרדת למצרים, וה' אומר לו, אנכי ארד עמך מצרימה, לכאו' אם מצאו את יוסף צריך שיהיה ניסים ונפלאות, למה לרדת למצרים, אלא שהתכלית הוא לעשות נחת רוח לאבינו שבשמים, לא בשבילי, אלא בשביל נחת לה'.

כמו כן כשעובר על אדם, חושך עצבות וכבידות, ידע שגם זה אלקות. זה לא הבעיה, הבעיה זה אתה, שאתה לא רוצה שלום, אין בזה כלום, זה סתם דמיונות. אם אתה מרגיש וחושב, זה לא אמיתי. וכבוד והדר תעטרהו. תקבל כבוד מהשכינה.

מאיפה מקבלים את זה, מאמונת חכמים, מאמינים מה שרבינו אומר כאן, שהעיקר לדעת שמלא כל הארץ כבודו, כבוד ה' נמצא בכל עת בכל זמן בכל מצב, אפילו אם הרגת מישהו, לך להתפלל מנחה בשמחה, תשבח מה שהיה, כי אדם צריך להיות בשמחה תמיד, לא בדיוק כמו שאמרתי, אבל יותר בדיוק מזה, כי צ"ל בשמחה תמיד.

כי אדם שיודע כל התורה כולה, זה לא שמחה, זה גאווה, אבל השמחה שהנחתי תפילין, קצת עשיתי נחת רוח לה', גם שלא יכול הרבה, כן יכול, למה אתה לא יכול, כי לא נכנסת לבחי' שלום, תתחיל להכנס לדבר אפילו כשאתה לא יכול, תתחיל לחייך, תתחיל לשיר, לשמוע שירים, תעשה את עצמך בשמחה, כי רק שמחה הוא האמונה.

אנו בניים למקום, ויש אהבה של ה' אלינו, אדם צריך לדעת שה' ממלא כל עלמין, וסובב כל עלמין, ולית אתר פנוי מניה, אין שום מציאות. כל בעיה, צרה, מרגיש, משגע, ה' נמצא פה, זה בכלל לא מה שאתה חושב, לית אתר פנוי מניה, פה יש כבוד לה', נחת לה'.

ומה שאנו רואים, כי ה' ברא סדר של עולמות שהשתלשלו לבושים ע"ג לבושים, עד שמתלבש בעוה"ז, גדולה וגבורה ותפארת מתלבש בדבר הכי רחוק והכי מרגיז אותך, תמיד בדיוק הפוך ממה שרצית, אבל בדיוק. לא בערך, לא היה שייך יותר לדיוק, הכל היית מסכים אבל לא זה...

למה, כי ה' עשה את זה, תראה איזה דיוק, רק ה' יכול לדיוק כך. למה עשה זאת, כדי שתמצא אותו בתוך הכפירה החושך והעצבות. זהו הנחת רוח הכי גדול.

זהו ענין חודש טבת שבט, ובחודש אדר מתהפך, כי תמחה את זכר עמלק, רבי נתן כבר כתב חידושי תורה על פורים ממחרת חנוכה, כי הוא חי עם הדבר הזה, הוא קיבל מרבינו את מלחמת עמלק, הוא מציאות מלחמת עמלק, זה עיקר מה שעוקר את עמלק.

יש צלם שעושה תמונות לעמלק, אומר לו, תחייך, לקחו את עמלק ועשו אותו מחייך, וזה כל התמונות,

בַּיָּדָי מֵאֲלֵקִים, הֵינּוּ בְּהַשְׂכִּינָה. אַךְ כְּשִׁידַע זֹאת, שֶׁהַחֶסֶד הוּא לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, בַּיָּדָי יְהִי לּוֹ צַעַר גָּדוֹל וְעִצְבוֹת, וְלֹא יוּכַל לְעַבְדֵי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשִׂמְחָה. לְכָךְ צָרִיךְ לְהַשִּׁיב לְעִצְמוֹ, מֵהָ אֲנִי וּמֵהָ חַיִּי, כִּי הַמְלָךְ בְּעִצְמוֹ מְסַפֵּר לִי הַחֶסֶד שֶׁלּוֹ, וְכִי יֵשׁ כְּבוֹד גָּדוֹל מְזֵה. מִתּוֹךְ כֵּךְ בָּא לְשִׂמְחָה גָּדוֹלָה, וְנִתְחַדְּשׁוּ הַמַּחִין שֶׁלּוֹ. וְזֶהוּ: וְכְבוֹד וְהָדָר תִּעֲטֶרְהוּ. הֵינּוּ עַל יְדֵי כְבוֹד וְהָדָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ, שֶׁהַמְלָךְ בְּעִצְמוֹ מְסַפֵּר לּוֹ הַחֶסֶד, תִּעֲטֶרְהוּ בְּמַחִין חֲדָשִׁים:

כי ה' עשה בחי' מלכות, כי אור החסד מדי גדול, מוכרח בחי' מלכות, היא מקבלת רק ממה שאנחנו שומרים שבת, עושים מצוות, מזה המלכות מקבלת חיות. אבל אח"כ המלכות יורדת תמיד, כפי ירידת המלכות יש עצבות. כפי מה שאדם לא מתחזק, העצבות נהיה כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה, דביקות בעצבות, דביקות בה' זה דמיונות, אבל עצבות בדמיונות זה יודעים מאד בתכלית הדביקות. כי זה האמת, אני איש אמת. באמת זה שקר מכף רגל ועד ראש, כי עצבות זה איסור חמור יותר מכל העבירות שבעולם, זה כמו עבודה זרה, זה הסטרא אחרא בעצמה. כל העוונות גורמים אחיזת יניקה מהסט"א, אבל עצבות מכרת את הנשמה שלך לבית פעור. הכל בגלל שאתה אומר 'אני מרגיש'.

מה שצריך לעשות, הוא לבקש שלום, אני יודע שאני טועה, מה אדם עושה, מעלה את המקום הזה לה', המלאכים מקנאים בך, איזה עבודה טובה קבלת, שלחו אותך חיילים קומנדו, רציתי כל השנים להיות קומנדו לשאול תחתית.

ותחסרהו מעט מאלקים, כשאדם יורד, השכינה ירדה, ומה יעשה עם העצבות, והרי יודע מצער השכינה, והוא פרומער רציני, אם אני הייתי יורד, נו, אבל גם השכינה ירדה, אוי אוי, אומר רבינו לא לא לא, כבוד והדר תעטרהו, נתנו לך את הכבוד שהשכינה מספרת לך את החסרון, נתנו לך כבוד, מה שעובר עלי, זה שה' הראה לי שאני מתקן את השכינה.

אם אתה מדבר לשה"ק, אתה מבין מה שאני מדבר, יש אדם שלא מבין נכון, נותנים לו כבוד והוא חושב שזה צרות. תשמע היטב

כי מה שעובר עלינו כאן, מנקה את כל עם ישראל, מעלה את השכינה, וממשיך השפעות טובות.

עכשיו בזמן עשרה בטבת, וחורבן, ואח"כ בא ימי שובבי"ם, זמן לתקן, מהו התיקון, לרדת מאתיים ועשר שנים במצרים, זה נקרא ד' מאות שנה, איך אפשר לסבול דבר כזה.

יעקב אבינו שמח שמצאו את יוסף, היה צריך לעשות חתונה במשך שנה. כתוב במדרש שבתילה כשנולד יוסף, יעקב היה בשמחה יומם ולילה שראה שנעשה נחת רוח בכל העולמות כשיוסף נולד, ואח"כ

דרכי נועם

אבל יש אחד שהוא לא כ"כ כופה את היצר, יש קצת בעיות. או שיש שמחמת עצבות אינו יודע שהוא כפה את היצר, והוא אווז בוודאי שהוא הכי גרוע בעולם בתכלית השלימות. איך שייך לכפות את היצר, הרי אני החלטתי שאני אדם הכי רע, כך אדם מחליט על עצמו דברים, וממילא נשאר בלבו שאין דרך לכפות את היצר

אומר רבינו, תמצא איזה גוי, תדבר איתו, תראה שאתה לא גוי, תשמח שלא עשני גוי, וזה כפיית היצר, לשמוח שאני לא גוי. מה שאדם כופה את הריחוק שלו מה', ויודע שה' כן איתי. זהו כפיית היצר. כי רואה את הלכלוך של הגוי, עכשיו אתה מבין אשרינו מה טוב חלקינו, כמה ה' אוהב אותי.

כשאתה רואה את המדות של גוי, הוא באמת גנב, באמת שקרן, בכלל לא מחפש אמת. אתה כן מחפש אמת, למה? הרי אתה הכי גרוע בעולם, זה הרי סתירה מניה וביה...

מסקנת לומדי תורה ל"ג שמכיון שאני לא כופה את היצר, לא שייך לי כל תורה ל"ג, ככה לומדים ליקוטי מוהרן שרק הצדיק יכול ואני לא יכול לכפות היצר

לכן אומר רבינו שזה עצמו כפית היצר, שאתה יודע שלא עשני גוי, ואהבתו ית' שורה עלינו שורה בנו, וזה לא נגמר גם אחר החורבן והגלות, אהבתו אלינו אותו דבר, רק שם היה בביהמ"ק בגדלות, וכאן בעת קושי בל יתואר, אין כלום, אבל אהבתו אותנו נשאר,

כאשר אתה מעלה את הקרבה הזאת לה', שה' נמצא כאן, ממלא וסובב כל עלמין, לית אתר פנוי מניה, זה כופה את היצר. כי באמת קל לכפות את היצר, ברכה אחת, שהכל אחד, נקודה טובה אחת, שה' נמצא איתי, יש איזה נקודה של טוב, משהו, עוד שהכל, עוד ברכה ועוד ברכה, זה נקרא לכפות את היצר, שהוא מתחיל למצוא את הטוב

זֶה בְּחִינַת נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, נְשַׁמְחָלָה עוֹשִׂין וּבוֹנִין לְאוֹתֵיךְ הַתּוֹרָה, שְׂיִהְיֶה אוֹתֵיךְ בּוֹלְטוֹת וּמִצְטָרְפוֹת (יוֹמָא ע"ג:). וְאַחַר כֵּן נִשְׁמַע, זְכוּין לְמִשְׁמַע קָלוּן מְלַעֲלֵא. הֵינּוּ שְׂאוֹתֵיךְ הַתּוֹרָה מְקַבְּלִין חַיִּים וְאוֹר רַב יוֹתֵר מִמָּה שֶׁקִּבְּלוּ מִתְחִלָּה, כְּשֶׁהָיוּ מְלַבְּשִׁין בְּלִשׁוֹנוֹת הַגּוֹיִם וּבְיַמֵּי רַע:

הצדיקים שעובדים את ה' באמת ביראה ואהבה לשמה, בלי ביטול תורה, שומרים על הזמן, בתכלית היראה וטהרת המחשבה, בשלימות. הצדיקים הקדושים האלה מחדשים חידושי תורה, למה, כי זהו תורה שבעל פה, שבו כתוב למעשה מה שה' רוצה, כי מתורה שבכתב אין יודעים מה ה' רוצה, בתורת הצדיקים באור הזוה"ק והבעש"ט, ומה שרבינו מגלה, הם הם חידושי תורה שבהם עיקר הדרך למצוא את ה' בכל מקום, הצדיקים מחדשים תורה ע"י שיוורדים יותר ויותר. כמו משה רבינו ירד לומר שאסור דברים הכי נמוכים, מאיפה הוא ידע דברים כאלה, לאכול

כי האדם הזה מלא עצבות, אלא שמוכרח לחייך כי שילם על כל החתונה. זה ממש המציאות

צריכים לעשות שלום, העיקר הוא שלום, שלום בין גשמי לרוחני, שלום בין אכילה ושינה וטרדה, יש שם אלקות, בכל אהבה נפולה יש שם אלקות. בכל מה שעובר עליך, בטיבו בעקו, בה' אהלל דבר באלקי סאהלל דבר, להיות רגיל להודות לה', לחפש איזה דבר שהולך לי טוב, ב"ה מצא הומלס ארגז לישון על זה, בין ההומלסים יש ריב איפה לישון, הארגז הצולע שעומד על קצת אבנים, וב"ה יש גם פיתה, וגם מצא קצת חתיכת דג שחטף מהחתול, הדברים האלה היו על אבותינו ברוסיה, ממש ככה רח"ל. אבל שמחו. אכלתי משהו.

כמה טוב להודות לה', בה' אהלל דבר, באלקי סאהלל דבר, בדרך אגב, מי שחי ככה, יש לו כל טוב כל החיים, אבל מנסים את האדם אם הוא עצוב ומדבר דיבור שזה לא טוב, מחכים עוד ג' חדשים שיתקן, כל הצרות הם מהדיבור. כי מלאכים מעלים מיד את הדיבור שלו למעלה, זה נחשב כקללה שקילל את עצמו, המחשבה זה טוב, הדיבור הוא קיום הדבר, לפחות אל תחטא בפה, מספיק שזה בראש.

איך עושים שלום, צריך תורה שכל נתיבותיה שלום, ואור הצדיק שנקרא שלום, וכמ"ש באות ג', שיש ימי טוב ויש ימי רע, יש תשרי חשון וכו', ויש שובבים, מה העבודה בימי רע, ביום רעה ראה שגם שם יש טוב, לבקש את הטוב בתוך הרע, כי יש שם מלא טוב.

רבינו מאריך שהתורה יורדת למדות שבלב שלך, ימי טוב, יש אומן ואמן, כח התורה, והתורה תמיד מגלה את הטוב, אבל יש שהתורה נעלמת מאיתנו לפי מה שאנו נמצאים בתוך המצב, ישנים ואוכלים ומסתובבים ועצובים, אדם נמצא בתוך הקליפות, והוא לא מרגיש טוב, זה כבוי, שכחה כזה, רוח סערה, ענן גדול, חשוך כזה, אש של יצר הרע, בלאגן, חושב אם טוב לי או לא טוב לי, אומר רבינו שצריך כפייית היצר, כשאתה כופה את היצר הרע קצת, נופלים ממך הקליפות והלבוש הרע, לא הרבה, אלא קצת.

אח"כ כשאתה מתחזק עוד פעם לכפות את היצר הרע אתה רואה אותיות התורה, ואח"כ נתראין ביותר, וכך מתגלה לך אותיות התורה, היינו דעת ושכל שה' מדבר איתי, אומר לי מה העבודה שלי, הוא איתי ונמצא אצלי.

ומהיכן מקבלים את הכח הזה, בכח הצדיקים, ברכו ה' מלאכיו גבורי כח, וכו'

מה עושים כשאין רואה עכו"ם ומדותיהם. אלא שיש אחד שכופה את יצרו, היינו קם חצות, ואכילתו במתינות, חושב שיש מדות וחיות אלקות שזה עיקר כפיית היצר, וכן קדושת הברית, ומתמיד בתורה, ומתפלל כראוי.

דרכי נועם

את היצר, אתה תבין מה שכתוב.

איך כופים את היצר, צריך למצוא גוי שחוט כזה, כי אתה לא כופה, לא נהגו לכפות את היצר, אם אתה כופה, יהיה טוב מאד, איך תכפה, תדבר עם גוי, תראה את המדות הרעות שלו,

עיקר מציאות העולם זה שיש יהודים, העולם לבדו הוא עולם יפה מאד, שמים יפים, אילנות יפים, יש בני אדם טובים ונפלאים, עיקר בעיה הם בני אדם שיש להם פה גדול, עזי פנים, ומחלישים דעת אחד לשני, והגויים אפיקורסים, השבוע היה ניטל, כפירה, הגויים עושים את הרוע שבעולם, בעצם אין רוע, הרוע בא מחורבן ביהמ"ק שיש ירידת השכינה, אין לנו את הכח דקדושה להוציא אותנו מהרע, הגויים הם הרוע, כופרים ונדמה שיש להם כסף וכבוד, ומזה נעשה שאדם לא משיג את ה' מתוך עוה"ז, וממילא מהצרות הוא נהיה אפיקורס.

אבל כשתראה את העכום שזה מציאות הרוע ורוח הטומאה שבעולם, ואומר אני לא רוצה את זה, לא רוצה ביל גייטס, רוצה את ה', איזה יופי, איזה חן יש לשבת, איזה מתיקות יש בתפילין, בתהילים, בבית כנסת, זה נקרא לכפות את היצר, וזה שייך לכל אדם, אח"כ תכפה את היצר בפשטות, להתפלל כראוי, לאכול כמו בן אדם,

מתי זה מאיר לנו לכפות את היצר, מתוך תורת הצדיק. מקודם לא שמעת את התורה, עתה מקבלים אור רב מלמעלה וזהו 'שמיעת התורה', אתה 'שומע' את התורה, ממה שרבינו אומר שה' איתך עמך ואצלך, שזהו סיכום של התורה, הלכה כאחרונים בפסק, רבינו פסק למעשה שה' איתי, עבדו את ה' בשמחה, האיסור הכי חמור זה עצבות. ובכל מצב, יודע שהכל יסתדר מאמין בה', וגם בגלות גדול, יודע שכן יצליח, רק לשמור על הפה, כי אומר שתי מילים 'לא טוב לי', ה' ירחם, תיזהר מאד מהדיבור, אדרבה בה' אהלל דבר, ובאלקים אהלל דבר, כשמודה לה', הדין מתמתק, כי אתה בשמחה, אתה חי עם ה', אז הוא שם, הוא יעזור לך, אם אמרת לו לך מפה ח"ו וכו', רק אמונה ובטחון בה', וכך יעזור לך.

ואז בכל תורה, בכל משנה, בכל דיבור של רבינו, מוצא את אהבה שה' אוהב אותך, שזה יומא דאזיל עם כולו יומין, שזה סוד גדול בקבלה, פתאום קבלנו את האור בעצמו, חסד דאזיל, ששום צמצום לא יכול למעט את האור הזה, האור הזה מחיה את כולם, זה חסד של ה', הוא מציאות הזה שתשעה באב, גלות, ביטולים, צרות, הכל כלום, אין עוד מלבדו, ה' תמיד איתך באהבה גדולה, ואתה עובד את ה' באהבה, ואתה דבוק בה', ואתה מתקן.

יש שמתקנים וממשיכים שפע מוחין, אור עשירות ובריאות וישועה, והכל יסתדר, ויש זמנים שה' רוצה שתתקן את המקום הנמוך, שאין טיפת כח, יושן,

ג'וקים וכו', כי ירד לתוך הקושי של עוה"ז, תורה יורדת לכאן שבזה אתה מקיים רצון ה', קראת ק"ש, אתה צדיק, אתה אהוב אצל ה', אהבתו ית' שורה עליך, התורה מגלה איך לעשות שלום עם ה',

זהו פלאי פלאות של רבינו, ומחר ההילולא של רבי נתן, שנזכה להתחדש לדעת שיש דבר כזה, רבינו גילה, ורבי נתן מאריך כ"כ ללמדינו כמה לצאת מיאוש, עד היכן ה' איתך, גם אדם שכבר קבור באדמה, הניחו עליו ביטון ג' מטר עובי עם ברזל, אעפ"כ אל תתייאש, ה' רצה שאהיה ככה, אני ככה, רציתי להיות עשיר מופלג וברוחניות כו', ולא זכיתי, ועובר עלי מה שעובר ואין לי כלום, זה ביד ה', זה לא עסק שלי, כי אני עושה שלום עם ה', לא חולק עליו, אם הוא עושה ככה, זה מה שיש לי.

זהו ענין חידושי תורה, לפני שאדם כופה את יצרו, הוא לא מבין את התורה של הצדיקים, נדמה לו כקבלה או עמקות או קושיות, לא מבין שום דבר למעשה, כאשר אדם מתחיל לכפות את היצר, למעלה יושבים בית דין האם מותר לתת לו, כי הרי למה ה' לא נותן לכל אדם תכלית הדביקות והגדלות, וראטשילד או גייטס, כי הוא יודע שזה לא טובתך בוודאי, אתה רוצה דבר שאיננו לטובתך כלל, למה לא יתן לך אור וחיות ודביקות וידיעות ורוח הקודש, כי זה יתן חיות לקליפות, זה לא יחיה אותך, הקליפות ישגעו אותך יותר,

כמ"ש בשתיה של שכרות של פורים שאנו משפיעים לתוך המן בחי' קליפות, כח אלקי שזה עוקר אותם, כי עמלק אי אפשר להרוג לגמרי, רק למחות, להשפיע לו כח שמוחק אותו, והוא יאכל ויבלע את זה, וילקק את זה, איך מותר, כי אתה נותן לו את זה מתוך שכרות ולא מתוך דעת, כשאתה אומר שיכור ברוך וכו', נתת לו, אבל להשפיע בדעת אסור. כך אי אפשר לתת לאדם רק כל האור הגדול, כי זה לא טוב לו, מתי הדעת כן ייטיב איתו, כשקבלת בשמחה מה שעבר עליך, אז תבין בדברי הצדיק,

כי הצדיק מכין דברי תורה, לשמוע בקול דברו, כמ"ש רבינו אומר פעמיים אותו דבר, כופה יצרו ואותיות בולטות, וחוזר ואומר כופה יצרו, כי בפעם ראשונה מדבר מה שאנו צריכים לעשות, ופעם שנית ענין רבי שמעון, כח הצדיק המופלג מאד, שלימות כפיית היצר, בכח גדולתם הם מבררים הניציה"ק, ונעשים אותיות,

לפני זה, האותיות הם לבושים שמסתירים, ראה עצבות, ורק ע"י שאדם כופה את יצרו, נופל הלבוש, ומתחיל לראות משהו שמח וטוב, כי יש לו לבושים אחרים, קטע בלקוטי הלכות ומשיבת נפש, זה קל מאד, גמרא גם עוזר. העיקר תלמד תלמד, יהיה לך אותיות. בלי זה, אין לך אותיות, אתה חשוך.

הסיפור הזה תלוי בכמה דקות. לחטוף ללמוד תורה מדברי חז"ל, מדברי רבינו, כאן יש לך אותיות שמאירים לך אחדות ה' בתוך כל מקום, בפועל, ע"י שאתה כפית

דרכי נועם

נגדך, וזורקים אותך, ישתבח שמו איך ה' מגלה לי את כל סודות התורה שהשכינה ירדה, כמ"ש בסי' פ"ט, מעט מאלקים, בחי' חודש טבת, סוף הזמן, שיורדים לגלות מצרים, אבל רבנו של עולם, סידרת את הכל לפני זה, נתת לי חנוכה שאפשר להדליק גם למטה, באמצע הירידה לשאול תחתית אפשר לעשות שבת שבת, ומתי תעשה כן, כשתרצה לחיות. מי האיש החפץ חיים, תדבר רק דברי תודה והודאה,

מתי תצא מזה, כשתהיה בשמחה.

כשיצאנו מירושלים בגלות הראשון, לא חשבו שעוד יש קשר עם ה', כמ"ש בזוה"ק, חשבו שלא עמדנו בנסיון ונזרקנו לרחוב, יאוש גמור. ולכן התגלה נבואה ליחזקאל גם בחוץ לארץ, אף שאין נבואה בחו"ל, יחזקאל גילה להם על נהר כבר הנה אני רואה את המרכבה, איך, ה' רצה לומר לישראל, תדעו שיש מרכבה דקדושה, ואתה מעלה את המרכבה בתוך הגלות המר, בשאול תחתית, שם אתה מתקן את המרכבה, ה' מגלה לך את הסודות הגדולים, ה' איתך ועמך, יש לך נשמה מישראל, ה' אוהב אותך, אל תסתכל על שום ירידה.

זהו עיקר העבודה שלנו בימים האלה, כשהתורה נכתבה יונית שאנו לא שומעים את התורה של רבינו, שהוא מדבר מאלקות ודביקות. אם תתרגם את זה יונית, ישאר מזה פרופסור קוישות בעיון בלי לעובדא למעשה, ומת עזרא הסופר, רבינו מתקן תורה שהיא מחיה את האדם, ומגלה לך איך לשמוח עם ה', איך להחזיק מעמד. וכשיש תורה כזה, כל נתיבותיה שלום.

אז אדם יכול לזכות לבגין דישתמודעון ליה.

כִּי הַמְדוּת הֵם צְמֻצוּמִים לְאֱלֻקוֹתוֹ, כְּדִי שְׂנוּכְל לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ עַל יְדֵי מְדוּתָיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּזֶהר הַקְּדוֹשׁ (פְּרָשַׁת בֵּא מ"ב:): 'בְּגִין דִּישְׁתְּמוּדְעִין לֵה', כִּי בְּלֹא מְדוּתָיו אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ. וּמִחֲמַת הָאֲהָבָה שְׂאָהֵב אֶת יִשְׂרָאֵל, וְרָצָה שְׂיִדְבְּקוּ בּוֹ וְיֵאָהֲבוּ אוֹתוֹ עִמּוֹ מְזָה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי, הַלְּבִישׁ אֶת אֱלֻקוֹתוֹ בְּמְדוּת הַתּוֹרָה:

הכרת ה' הוא הן בחסד, אהבה גדולה ודביקות, וגבורה זה מפחיד, אש פצצות. או בחי' מלכות, כי בדין דישתמודעון ליה זה להכיר את ה' בשפה שה' מדבר איתך, איזה שפה, בדיוק מה שקורה לך, כשאתה מקיים בה' אהלל דבר באלקים אהלל דבר, כי נבראתי רק להודות ולהלל, לעשות ברכה להתפלל ולהיות בשמחה,

כי אדם חייב לטהר את המחשבה שלו, לא רק אם אתה רוצה, אלא אדם חייב לטהר את המחשבה שלו, כדי לעשות ברכה כדי להתפלל, לא יאמר שהוא לא יכול, אלא כמה דקות שיתבונן באחדות ה' ושמחה,

עצבות אסורה באיסור חמור, זה עבירה גדולה מאד, זה עיקר התשובה, אל תהיה כמו גוי, אם יש עצבות, אין בגין דישתמודעון ליה, אין לו את מי להכיר, רק את הצרות שהוא מכיר כבר שבעים שנה, ובכל יום יש לו

יש שבעים פנים לתורה, זה משהו יפה מאד, אני נוהג כחוני המעגל שישן שבעים פנים של תורה, אדם ישנוני כזה, תמיד קצת מעורפל, חצי חי חצי ככה, מה לעשות. לא יכול לחשוב ישר, לא מסוגל ללמוד שום דבר, אומר רבינו, תלמד משהו, ותמצא אהבת ה' בתוך הלימוד הזה, כי ה' שלח אותך למקום של שינה ושכחת ע' פנים של תורה, בתוך המצב הזה של הירידה.

זהו עיקר התיקון שיש בחודשי טבת ושבת, לרדת למצב של הסתרה, ולגלות את ה' בתוך ההסתרה, כי שם עיקר הגילוי, וזהו עיקר תיקון האדם על כל העוונות, שובבים.

אדם יורד למצרים, אין לך בית, איך קוראים לך, מספר שלושת אלפים וכו', אין לו בית אין שום דבר בעולם, לא עוה"ב ולא עוה"ז, אבל ככה הכי טוב, כי כופה את היצר ושמח שלא עשני גוי, שלחו אותי לפה, ואז נודע לו שיש הרבה מצוות והרבה דברים טובים, למה זה לא הסתדר, כי זה השליחות שלי, אם אתה רוצה להגיע למשהו, רק ע"י מדת השמחה, כל צדיק זכה למה שזכה רק ע"י מדת השמחה וההתחזקות. איך יש אנשים גדולים שלא הצליח, כי לא היה להם שמחה והתחזקות. כן כן.

הכרתי יהודי ירושלמי, ממשפחות חשובים, כבר היה בן תשעים ומשהו, היה בריא והולך, התפלל לפני העמוד, חברהמן כזה, חסידי ירושלמי, והמשפחה טפלו בו, ועזרו לו, הוא רץ יותר מהר מהם, לא צריך מושב זקנים, היה צריך קופת חולים וכו', אמרו לו, תהיה מושב זקנים בכח, אחרי שבוע נפטר, כי ראה זקנים עצובים, לא האמין שיש משוגעים כאלה, נפטר מיד. אייזנבאך אחד. רק ראה אנשים עצובים, להסתכל עליהם אפשר למות. כי זה חילול ה' הכי גדול שאדם לא שמח.

אם עובר עליך, תקבל את זה בבחי' ותחסרהו מעט מאלקים, השכינה ירדה, היה חורבן ביהמ"ק, כשמת עזרא הסופר ונכתבה התורה יונית. התורה מחיה, התורה מספר לך כמה פעולות עשית לה', כמה ה' איתך, ואוהב אותך, ואפילו בתוך הירידה והחושך ענן וערפל, יש שם שליחות. משם אתה מעלה את השכינה,

רבינו אומר, איך כופין את היצר, תדבר עם גוי, תבין שאתה לא כמוהו, תשמח שלא עשני גוי, אני כן מתחזק ב"ה, ואני שמח עם זה.

ואז מתגלה האהבה הגדולה שה' אוהב אותנו, יומם יצה ה' חסדו, אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד.

כי ביום טובה היה בטוב, בשבת ויו"ט, פסח וסוכות, ביום שיש כח ובריאות, ושמחים, תודה לה', ביום רעה, זה ימים קשים, זרקו אותך מעבודה, ב"ה, וב"ה הגברת השתגעה לגמרי, רובם ככולם, אולי יש קצת שהם נורמליים לפעמים, ישתבח שמו, פותחים פה גדול

דרכי נועם

ראיה חדשה וחיידוש עצום מרפסין איגרא שהוא הכי רחוק מה',

את הכל. מי מחיה אותנו, רבי נתן. הוא מחיה אותנו, הוא מלמד לנו לדעת מה זה אחדות ה', רב נתן מלמד לנו מי אנחנו, שיש בך, יש בי, נקודה של טוב, הנקודה הטובה הזו של ישראל, הוא חלק של התורה, הוא חלק של הקב"ה, קוב"ה ואוריתא וישראל חד, אנחנו אחד עם ה', כן. משם החיות אלקות של כל הבריאה, ושם אנחנו נכללים באחד.

אנחנו באים ביחד עכשיו לקיים מה שרבי נתן אמר באותו היום ביום שישי בבוקר, לפני התפילה ביום ההסתלקות שלו, אז הוא אמר את זה, 'צריכים אתם להחזיק עצמכם ביחד באהבה גדולה', מה שצריכים, כדי שנקבל את הרפואה, לקבל את העצה, שנשתנה, שניכנס לאיפה שרבינו רוצה להכניס אותנו, 'צריכים אתם להחזיק עצמכם ביחד', באים ביחד באהבה גדולה, כך כל המציאות של כל המתקרבים לרבינו בכל דור ודור, איזה אחדות שלא נראה בעולם, אני יכול להעיד על זה, לא נראה בעולם אחדות כזה, אחדות לא לשם חברות וקהילה, אחדות לשם אוכלים מצלחת אחת, גם אני רוצה לאכול משם, תכלית לקבל חיות רוחני, לזכות להיות כרצונו ית', כמה שזה מתבקש, שה' יקבל נחת רוח, לעשות רצון אבינו שבשמים,

האחדות היה שכל אחד הכיר טובה לשני, אהה, עזרת לי באיזה דיבור, הזכרת לי משהו, אתה מחיה אותי עם החיוך שלך עם האהבה שלך, הדבר הזה קיים גם עכשיו, בכל המקומות, יש חמישים מקומות בארץ ישראל שיושבים ביחד עכשיו, אנו מתאחדים יחד עם כולם, כולם חברים וידידים באהבה גדולה, מבקשים, ואהבתך על תסיר ממנו, אל תפסיק את האהבה הגדולה, החסד הגדול של ה' שלא נפסק לעולם, יומא דאזיל עם כולו יומין, החסד הגדול שלא נפסק. אהבה גדולה, שזה מחיה עד שאול תחתית,

אנו באים ביחד עכשיו לקבל מרבי נתן, מה שמאיר לנו את האהבה הזאת, מה שמאיר לנו אחדות ה', כן.

רבי נתן מלמד לנו איך שייך לנו, לכל אחד ואחד, להתדבק באחדות ה', ויותר מזה, הוא מלמד לנו שבלי מה שאתה מתעורר לדעת שה' איתך ועמך ואצלך, פשוט לא תוכל לחיות.

איך אפשר לחיות? העולם מלא בבלבולים ודאגות, אדם חייב לטהר את המחשבה, חייב ללמוד ולהתפלל, לעשות ברכה, אדם צריך תמיד לטהר את המחשבה, רבי נתן מלמד לנו ישוב הדעת, אדם עושה דברים בבהלה, בחפזון, בעבשיות, עכשיו עכשיו, עי"ז הוא שורף את עצמו, עי"ז הוא רחוק מה', רחוק מאמונה, נופל נכשל. נכשל מאד. כי הוא לא יודע מיהו.

רבי נתן מביא אותנו לדברים ששייך לאנשים צדיקים, כשרים וישרים, אנשים קדושים, לחיות עם אמונה, לחיות על ספינה בים גועש של העולם, חי בטנק בלתי ניתן להנזק, טנק ששומר, תפילה ואמונה.

מה שאנו צריכים עכשיו, בעומק החושך זכינו לחנוכה, וממשיכים לתוך חודש טבת, כשיורדים למצרים, יש ויחי יעקב בתוך ארץ מצרים, יעקב שמח שמחה גדולה שם במקום מצרים, מ"ט שערי טומאה, ויודע שהגיע לפרוע חוב של ד' מאות שנות גלות, איך יכול לשמוח, כי ראה שזה הנחת רוח לה'.

בזכותו אנו יכולים לברר את המקום שלנו עכשיו ה'תשפ"ה, בזכות יעקב ויוסף, כי למדנו מהם שה' רוצה שכינה בתחתונים, להכיר אותו מתוך מה שעבור עלינו.

ה' יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל, נתחזק התחלה חדשה, להתחזק מהמקום הנמוך, שלאחר החנוכה, אפילו אתה שבבניק שובבים כזה, ה' איתך, אל תסתכל על זה, רק טובות וחסדים, ושליחות כזה שאף אחד לא יכול לעשות. ה' אוהב אותך כ"כ, תשיג בגין דישתמודעו ליה, תשיג את ה' בהכרה חדשה, ה' יעזור שנהיה עקשנים לבקש שלום, נהיה אנשים שחפצים בחיים, רוצים לחיות לחיות, ולא להסתכל מה שעובר עלינו,

רבי נתן גילה את התורות האלה, ה' יעזור שנתחיל לשמוע את זה, שנתחיל לכפות את היצר במה שיש, וכך תזכה לכפות עוד, ותוכל לקבל את האור הגדול, שלא יהיה ריבוי אור אצלך, ותקבל את הכח לצאת ממצרים, ותחזנה עינינו בשובו לציון ברחמים בב"א.

הילולת מוהרנט תשפה

ברשות כל הילדים, הבנים של רבי נתן, המח שלנו, כל החיות שלנו, כל שפע שלנו ברוחניות ובגשמיות שנמשך ברחמי ה', ברשות כל האחים, הילדים של רבינו,

הדיבור האחרון ששמענו מרבי נתן מה היה, היה ק"ש, אמר אחד והוא נפטר, 'אחד', שמע ישראל, שמע, מבקשים מכל אחד, שמע, תבא תשמע דבר חדש, אין דבר מעניין כזה, אתה ישראל, אתה חלק אלוה ממעל, אתה שליח של ה', יש לך כוחות אדירים, הנשמה שלך, חלק אלוה ממעל, שמע ישראל, אתה ישראל. ה' אלקינו ה' אחד, השי"ת אחד, בזה נסתלק רבי נתן.

מה זה אחד, מאיפה אנו יודעים מה זה שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, אם יש לך ליקוטי הלכות, משם יודעים את זה. רבי נתן מלמד לנו איך שזה שייך לנו לחיות עם ה' אחד, אתה הוא ה' לבדך, לבדך, אתה עשית את השמים, שמי השמים, הארץ, גם הארץ וכל אשר עליה, כל בני האדם והבהמות וריבוי הדעות וכל הדיבורים והבלבולים, ואתה מחיה את כולם, השי"ת הוא לבד מחדש את העולם, מחיה את הכל, ומקיים

דרכי נועם

ומתקשרים לרבינו, זה לא כ"כ רחוק, היה רבי נתן, תלמידו רבי נחמן טלטשינער, היה לו בן, רבי אברהם בר"נ, ואנו הכרנו את התלמיד שלו, זה קרוב מאד, היינו חיים באותו הדור שראינו דמויות שרבי לוי יצחק ראה, אנו לא רחוקים מרבינו, יש רבי, כן.

הבעש"ט נמצא בעולם, זה שבע דורות, פה אנו מאד קרובים, ויש לנו את הספרים של הרבי, זה שאמר 'לכו אל יוסף', ותלכו למקוה, זה הדבר האחרון שאמר, לכו למקוה, ואח"כ הוא עסק בעבודה שלו, ואמר 'מיט גרויס חסד', זה היה הדיבור אחרון שדיבר, צעקו, איי אתה לא מרגיש טוב, ואמר, זה בחסד גדול, וזה לגבי מה שעובר על כל אחד ואחד, אל תיבהל, אל תאבד את עצמך, תחשוב קצת, לא כדאי לפחד, אי אפשר לפחד, אדם חייב לישוב את הדעת כדי לזכור את האמונה, שיוכל להתפלל, לברך,

רבי נתן מביא לנו רוגע, שלוות נפש, קדושת שבת, אל תיבהל, אתה אוכל משהו, תחשוב רגע אחד, לא דווקא כוונות ויחודים, אם אתה יכול יכול, אם לא, יש עצה של רבי נתן, כל העצות שיש בספרים הוא מובן, שאתה מבין לחשוב כך וכך, אבל העצות של רבינו זה בא מעתיק יומין, משפע החסד, שרבינו חידש עצה. יש לך רצון, וכיסופין. אתה פשוט מעורר את עצמך לדעת שאני יהודי, אני שייך לה', חושב משהו מאחדות ה'. חושב מהאמונה. הנה אתה כבר בדרגה עליונה. יש עצה כזה.

הנה אנו כאן היום כדי להתחיל לעשות את העצות, מה שה' נתן לנו עצות. פתח לנו את השער, לפני כן, היה סגור, יש הרבה דברים שסגורים מאנשים, אדם חושב שזה סגור, לקנות מסכתא לא יכול, לקנות ש"ס לא יכול, סגור לפניו, אבל יש דרך של רבינו שכן עובד, לא הכונה עצבני מהר מהר, ולא הכונה מי שכופר בכלל בשיחות הרוח, האמת שיש עצה, כל אחד צריך ללמוד לפי דרכו, אבל בלי התורה, בלי ללמוד גמרא ומשניות והלכה, אדם הוא בכלל לא מחובר להקב"ה, זהו החיבור לה', החיבור לקדושה, החיבור לעולם האצילות הוא ע"י לפתוח ספר, בקביעות יום יום, אם אין לך עצה, זה העצה שלך לצאת מכמה מחלות נפש, מכמה עצבים ובעיות וריב ובלאגן בבית, זה עיקר העצה, תפתח ספר. תהיה משועבד לתורה, תהיה חייב לשיעורי תורה.

מה עשה רבי נתן ביום האחרון שלו, בדיוק אז סיים את השלחן ערוך חושן משפט, ביקש להביא לו, אמרו לו, אתה לא מרגיש טוב, תקח שוע קטן, אמר רבי נתן, אל תהיה כ"כ טוב לי, תביא את השו"ע הגדולים, צריכים כל יום שו"ע וגמרא,

יש עצה, רבי נתן מאיר לנו לקבל את העצות של רבינו, יש עצה איך לברך טוב, תחשוב דקה, יש עצה לאכול בקדושה, לדעת שהעוה"ז הוא חיות אלקות, אתה מחיה את כולם, אני רוצה לחבר את החיות לשורש, תהיה דבוק אל הרבי, דבוק בכח שמחבר, פלאפון כזה, פקס כזה, משהו שמחבר, שאם אתה עושה מה

הנה זה שלנו, אחים יקרים, טייערע ברידער, כן, רבי נתן מכניס אותנו לעשות מצוות עם אחדות ה', מה זה השכמת הבוקר, להתחיל יום חדש, מה זה חצות. ה' נמצא פה ואני יושב איתו לבד בלילה, לפרש שיחת, אזכרה נגינתי בלילה, עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי מחפש את הרוח הטובה שלי, למחוק מעצמי את הרוח רעה, את העצב והכבידות שעובר עלי, רבי נתן נותן לי תקוה, נותן לי התחדשות. הוא מראה לך תראה לאן אתה תגיע, אין לשער למה שרבי נתן זכה להגיע.

בעולם יש רק שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ואח"כ יש ואהבת והיה אם שמוע, קבלת עול מלכות שמים וקבלת מצוות ולהתחדש בציצית, איפה שאתה נמצא, למצוא את ה'.

רבי נתן היה במדרגה מופלאה מאד, התפילה של רבי נתן היה בדביקות כזה, באור כזה, עבודה כזאת שלא ניתן להבין, אפילו ביום שנפטר היה לו את הסדר היום שלו, היה מלא יסורים כואבים מאד במעיים, מדמם וכואב, והיה לו סדר היום, תיקון חצות, ושחרית בכל הכוחות, מקוה, ולימוד שו"ע, בבוקר אמר לנו 'אתם צריכים לאחוז עצמכם יחד באהבה גדולה', 'אתם אנשים כשרים', יש לנו סמיכה שרבי נתן אומר לנו היום שאנו אנשים כשרים, ב"ה.

אבל אני לא רוצה להגיד מה עוד הוא אמר, 'אבל, אתם שלימזלניקים', טוב, בעברית לא מבינים מה זה, כל העברית זה שלימזלק גדול, שלימזל זה בטלן, שאתה לא מחיה את עצמך עם עצות של רבינו, תעשה שיעורים קבועים, תזכה לקנות את כל התורה, ותלמד בעיון כמה שעות ביום בישיבה, תעשה אח"כ שיעורים קבועים, תעשה את זה, לאט לאט, יום יום עובר, תכין את עצמך לתפילין וציצת, לדעת מה זה שבת. מה זה רבינו, רבי אמת שמעלה את התפילות ובונה עולמות.

אף אחד בעולם לא שלם, אנו רחוקים מלהיות פיצאלע שמן, ה' ירחם כמה צער גורמים לשכינה בכל ביטול תורה, ביטול תורה גורם צער לשכינה, כל תאות אכילה גורם צער לשכינה, נופלים, מי שלא נזהר מעבירה מחטא, ה' ירחם, כמה שיש על האדם איזה פעקאלע של נפילות, השכינה בוכה עליו, אין לה כח, ומזה עובר על האדם, מה שעובר על האדם זה רק כדי לתקן מה שהוא קלקל, עובר עליו קצת, יש לו הזדמנות, אם יתחזק לקבל באהבה יתוקן. יש לו בחירה להתקרב לרבינו. בכח הצדיק יכול לתקן, יותר טוב מכלי חדש, אוברול שמתקן בתכלית השלימות.

צריכים רבי, איפה יש רבי? רבי נתן נתן לנו את הדרך להתאחד באחדות ה', יש רבי שמעלה את התפילות ומתקן תיקוני השכינה, מעלה למעלה וממשיך רחמים.

רבי נתן היה בדרגה גדולה מאד שאין לשער, הסתלקות של רבי נתן הוא פלאי פלאות, מה שהלך שם, מה שהוא דיבר, שבוע לפני זה חלום, ובעת ההסתלקות אמר 'אחד', ואמר 'לכו אל יוסף' שנלך אל הצדיק, ע"י רבי נחמן טולטשינער, הנה אנו יושבים כאן,

דרכי נועם

שאתה יכול, הזה עולה.

וכך אדם יכול להתפלל וללמוד, רבי נתן מכניס אותנו לעבודת ה', אהה.

סדר הסתלקותו של רבי נתן זה דבר גבוה מאד מאד שאין לשער, רואים שהמח שלו היה משוטט בדברים עמוקים מאד מאד, עומק כזה שזה גאונות עצומה, העומק שיש בליקוטי מוהרן בלתי ניתן לשלוט, גאונות ורוח הקודש כזה, רבי נתן, הכל היה בראש שלו, כשהיה בחור ואברך ידע כל התוספות שבש"ס, היה לו תחביב, לשאול שאלה אחת, ולתרץ את זה לפי עשרים תוספות, והרב מברדיטשוב אמר עליו שהוא רבי, גוטער איז, זה דרגות עליונות. אבל קיבל מרבינו, את העבודות, האריז"ל והרש"ש החזיק בינו לבין הקב"ה, אבל הליביש את פנימיות התורה, מי שרוצה ללמוד, שימצא מקום ללמוד לפי דרכו וערכו, בשיחות הרן יש סדר הלימוד בדיוק מה שצריך ללמוד, ואנחנו ב"ה שומרים על זה במשמר חזק, נגד כל הרוחות סערה שיש, מה שרבינו אמר, כך עושים ונוהגים, לא משנים, לא משנים ממה שרבי נתן אמר.

יש עומק גדול, אבל מדברים בלשון מלובש, שרבינו נתן לנו לבוש המופלא הזה, שיוורד לתוך חדרי בטן, יורד לתוך המציאות של האדם, בכל עת ובכל זמן, בכל מה שעובר עליו, כן,

היה הסתלקות כזה לרבי נתן, שלא נראה בעולם דבר כזה, הוא הסתובב, ואמר 'לכו למקוה', התפטר מכולם... אנו צריכים ללכת למקוה תמיד, האור של הרבי זה המקוה.

אח"כ אמר 'ברכך', ק"ש שעל המיטה, המפיל, ואח"כ 'חנן המרבה לסלוח' שזה בגימ' שמו רבי 'נתן', והתפלל מנחה, כי הוא ראה שהוא עדיין חי, התפלל מנחה, מקודם רצה לישון קצת, כאילו זה כבר שבת, בואקריאנה מקבלים שבת ממש שעתיים לפני שבת, וכבר אכל סעודת שבת, עתיק יומין, אור גדול מאד, ערב שבת משעה חמישית זה כבר בחי' שבת, יש כבר עליית העולמות בכמה בחינות. הוא כבר עשה שבת, וכבר אכל סעודת שבת, ומקודם נרות שבת, עליית הנרות אהה,

רבי נתן מדליק אותנו, ואמר, שיש נר חנוכה ויש נר שבת, נר חנוכה הוא לעשות שבת אפילו בשאלו תחתית, לעשות אחדות ה' בכל מקום, ונר שבת הכל אחד, כל הדלקת נר מתגלה מדות הרחמים, אחדות ה', רבי נתן מדליק אותנו, כל אחד ואחד, ה' מצפה שנידלק, שנתחדש, היום אנו ביחד באים לזה. להבין גודל הקדושה והדביקות שהיה אז, אמר המפיל, וחנן המרבה לסלוח, אח"כ התפלל תפילת שבת, מקדש השבת, ובורך אתה בקודש זה בשערי ציון, יש תפילות לכל יום ויום מהאריז"ל, רבינו היה אומר את זה, זה ממש מקדש את האדם, זה אחד מהעצות של רבינו, להתנהג ככה, לומר הרבה תפילות, בפרט שערי ציון,

להתחיל את היום בזה, להיות קבוע תמיד בליקוטי תפילות. לפחות עשר דקות רבע שעה ליקוטי תפילות, זה הגן עדן של השי"ת, זה עיקר פתיחת שערי רחמים, לדבר לפני ה' את כל הליקוטי מוהרן, אני רוצה את זה.

ברוך אתה בקודש, חי העולמים, ברוך שמו וכו', זה תפילת שבת בשערי ציון, דביקות כזה, ואח"כ אמר ה' אחד, אמר ק"ש והסתלק לבית עולמו.

מספרים את זה, נוהגים לספר סדר הסתלקותו, זה לא כ"כ רחוק, הוא ירד אלינו, הוא כמו רבי נתן, חבר שלנו, הוא מכיר מה שעובר בדור שלנו, תשפ"ה, הוא יודע מה שיש, יש לנו רבי אמיתי, רבי נתן מבקש שתעשו כמה שאתם יכולים להכנס לעבודת ה', לא להתיימש, יאוש זה לא לקפוץ מהגג, או שאדם עצוב, יאוש זה שאדם מתיימש מלהיות שמח, הוא חושב שמה שעובר עליו זה רציני, זה לא רציני, רציני זה דבר אחד, לקבל את הארת ההילולא של רבי נתן שהוא יורד למטה אלינו, לקבל מדות הרחמים כאן למטה, שה' רחום וחנון, ואין עבר כלל, אין אתמול, רק עכשיו, מעכשיו, היום היום אם בקולו תשמעו, יש רבי שמתקן, והרבי מתקן כאשר אתה 'מתחיל', כוסף, ורוצה, ומדבר דברי אמת מהלב, רבונו של עולם, גם אני רוצה להתפלל, לא יכול, אבל חוטף מה שאני יכול, מתוך מה שאני שומר על רוגע, ישוב הדעת, מנוחת הנפש, כך אני נכנס לה' אחד.

יש ה' אחד למעלה, שזה דביקות ולימודים עמוקים שאדם יכול לחשוב במחשבתו ולבו, להתדבק בתורת אמת, בדברי רבינו, כל מה שרבי נתן כותב, זה דברים עמוקים כאלה

יום לפני שנפטר אמר רבי נתן תורה, באותה שנה שבת חנוכה היה פרשת וישב, זה קביעות פלאית, לפעמים, פרשת מקץ היה ערב שבת אחר חנוכה, ורבי נתן נכנס בליל שבת, וסיפר שהיה לו חלום, סדר המכתב לא כתוב כפי הסדר,

דבר ראשון הוא חלם על ההסתלקות, היה לו חולי שמרגישים את הכאב אבל לא יודעים מתי מתים, היום מרפאים וכו', הוא עבר חיים כאלה, חלקו עליו על מה, בגלל שאמר שצריך רבי מופלג במעלה, הוא קיבל מרבינו, שכל הצדיקים טובים, כולם באחדות ואהבה, כולם קדושים ועובדי ה' אמיתיים, יש להם חידושי תורה מתוקים מדבש, בפרט שהולכים בדרך הבעש"ט והאריז"ל, אבל מה יהיה עם כלל ישראל, שהתלמידי חכמים וגאונים שילמדו תורה לשמה, שיצאו מגאווה, שיצאו מהתאוות והעבירות רח"ל, ומה יהיה עם פשוטי עם, מה יהיה עם בני ישראל, מי יצילם מאפיקורסות. רבינו ראה מה שהולך ובא.

רבי נתן אמר, יש לי רבי שאכפת לו מאד, הוא ראה כבוד ה', ה' צריך כל אדם, הוא ברא את העולם בבחינת מלכות, דלית לה מגרמה כלום, אין לה שום חיות בלעדך, אתה מחיה את המלכות. עם מה, עם תורה ותפילה ועבודה, עם הרהרו תשובה, עם התחלה

דרכי נועם

הוא כמו יוסף הצדיק, מוציא דבתם רעה, הלו, יש לך יותר מה לעשות, מה יהיה פה.

משה רבינו הוא היחיד שמצא חן בעיני ה', מצאת חן בעיני, וגילה לו ה' מדות רחמיו, החסד והרחמנות של השי"ת, שאדם שמתפלל ומבקש ולא מתיאש, ומתחיל בכל פעם מה שצריכים להתחיל, יראה, קדושה, תפילה, לימוד פנימיות התורה, וספרי רבינו, מתחיל את זה, ורוצה את זה, מתפלל על זה, העיקר זה ההרצון, ההשתדלות. כאן נמצא החיים, שאר האנשים קפצו והתאבדו מזמן, רבינו אומר, אל תקפוצ, יש חיים טובים של תורה ותפילה ולמצוא חלקך בתורה, חלקך בהתבודדות, באמונה ובטחון, לחיות חיים של עבודת ה', חיים של דביקות בה', לחיות בצד הקדושה, לא בצד ההסתרה וטבע ודאגות, אלא חי בתוך אמונה. בכל מה שעובר עליך, יש לך כלי מופלא מאד.

רבי נתן אמר לפני ההסתלקות, אוי אוי כשמלאך דומה בא, ויש בבטן רפואות, אוי אוי, רבינו יתקן את זה, לא כל אחד הוא רבי חיים בנימין ורטהיימר, רפואות זה תיקון כזה, כמו אוכל, אבל רח"ל מי שיש לו מחשבה שהתרופה יעזור, רפואה לא עוזר, זה תיקון, כמו שצריך לתקן עוף מתקנים את זה, וכן בשלום בית ופרנסה, רק תתפלל, תשב במירון, תשב בכותל, תשב בקבר רחל, תבקש תתפלל תתחנן, בוודאי הכל יסתדר. גם מי שיש לו בינה יתירה, הגברת הזאת, מדי חכמה, הכל ישתנה לטובה, אתה אפילו יכול לבקש לשוב בשתובה, להכנס לקדושה, ללמוד בזריזות. הכל לבקש.

בשביל זה באנו לכאן היום, לא לשמוע דרשות, דורשים מה שיש רבי, יש צדיק אמת, הוא דורש מאיתנו את האמת בכל שיחה בכל דיבור, דורש מאיתנו להתחדש ולא להתייאש, לקיים דבריו.

ואומר, שאם יש לך בעיה, משה רבינו פעל מדות הרחמים.

האריז"ל אומר, למה ה' ברא את העולם, כביכול כביכול רצה לגלות טובו ורחמיו, לגלות כמה הוא טוב ומטיב, לולא היה יצר הרע ונסיונות קשים כאלה, על מי היה מרחם, מלאכים היו מסתדרים כנראה, אבל אנחנו, ברגע שאדם נולד צריך כבר שמירה ורחמים, כולנו צריכים רחמים בכל עת, אין צבא אין חיילים, הכל דמיונות ושיכורים, רק ה' עוזר, רק צריך להוודת ולהלל,

ה' ברא את העולם כדי להראות לנו הרחמנות שלו, שנכיר את הרחמים שלו, שהוא מוחל וסולח, הוא נותן לנו כל מה שצריך בגוף נפש וממון ובבית, תבקש, תתחנן, הוא יתן, לא תראה איך שזה עוזר, אבל בסוף, תראה מלא שפע, בא יבא ברנה נושא אלומותיו, כי ה' ברא את העולם לגלות רחמיו.

אריז"ל מגלה שהצדיקים, הם המה הפועלים את הרחמים, הרחמנים נמשכין ע"י צדיקים, כל עליית התפילה שייך רק בכח נשמות ישראל, כל אחד יש לו

חדשה משאול תחתית. אתה יכול לתקן הכל.

הרבי ראה את כל הדורות והנשמות, ה' שלח את רבי נתן לרבינו, רבי נתן אמר, מה יהיה פה, הוא תפס שהעיקר הוא להודיע להודיע אפילו לאדם שעבר על כל התורה כולה שמונה מאות פעמים, יש לו אלפי רבבות פגמים עצומים, אם יאחז עצמו מרבינו, הכל יתוקן, עם דף אחד של רבינו, אני בדרך כלל לומד דף אחד עשר או עשרים שנים, עד שאני מבין, זה קשה לי, אתם מבינים הרבה, לי לוקח עשרים שנה דף אחד.

בזה יש כח כזה אדיר, יש רבי, רבי מופלג במעלה, שיכול להמשיך עלינו מדות הרחמים, ה' ברא את העולם, הכל היה ריק, לא ידעו מכלום, היה נח, ה' ירחם היה מבול, בא אברהם, יצחק ויעקב, שאנחנו ההמשך שלנו, אנחנו יד שלהם, אנו היורשים שלהם, מגיע לנו ירושה, עוד לא קבלנו עשר עממין, רוצה את החלק שלי, ברוחני ובגשמי, אני צריך את החלק שלי, להשרות את השכינה בתחתונים, לגלות כבוד ה', אני צריך את זה, אבל פתאום, צריכים לרדת למצרים, חייבים לרדת, מתי ירדו, כי מצאו את יוסף, יש כבר שלום ושלוה ב"ה, וואו מצאו את יוסף, היה צריך לעשות כנס משפחתי להודות לה', אבל לפתע, רבותי יורדים למצרים, ה' אומר ליעקב אבינו, אנכי ארד עמך מצרימה, ואנכי אעלך גם עלה, למה לרדת למצרים

כי יש עבודה, צריך לתקן את הניציה"ק הנפולים, לולא יוסף, היה בלתי אפשרי לתקן את עוה"ז, וכן היום אצלינו, בלי הרבי הזה, אתה יושן, אתה לא יודע מה שחסר לך בעולם, אנו רואים כשמתקרבים אנשים, איזה חיות. אבל צריך לקרב עוד אנשים.

אני יודע מה שעובר על אנשים, מכל החוגים, אדם שאין לו דרך רבינו, אין לו דרך להתבטל לה' בעונה ושפלות, לקבל את הבושות באהבה, הוא לא חי בכלל, אדם צריך קדושת הברית, אדם נופל, שקוע בחן שקר, בריקנות, שעמום, משתגע, אין לו שום דרך להתעלות. מה זה אדם שלומד הרבה תורה, זה טוב שהוא לומד, אבל לא יודע מה זה תורה לשמה, מה זה יראה אהבה, מה זה אדם שהעובדה שלו לא עולה למעלה, כי אין לו קשר לצדיק, זה עולה, אבל לא מקום שצריך לעלות

ומה שאנו יכולים לזכות להתחבר עם כל ישראל, אברהם יצחק ויעקב גילו את האמת, אבל ירדו למצרים, גלות, תביאמו ותטעמו בהר נחלתך, ה' ימלוך לעולם ועד, באנו לארץ ישראל בבנה ביהמ"ק, היה שלימות הגילוי, עוד פעם נפלו, כשיצאנו ממצרים, וה' עשה איתנו נפלאות גדולות, חסד גדול שאין לשער, ומה היה אח"כ, היצר הרע יש לו כוחות כאלה, אפילו שהיו עם משה רבינו ואהרן הכהן, עשו עגל, ה' ירחם, הרי שיכול להיות דבר כזה, אף שכולם היו ת"ח חשובים, נביאים, תלמידי משה רבינו כולם, אבל היצר הרע, בכל דור ודור מרמה ומטעה, ה' ירחם.

אנו רואים רק את הטוב של כל אחד, אבל כשרבינו בא,

דרכי נועם

עצות, ולא מקבל מרבי נתן שיש עצה של הצדיק, מלמד לנו עצות איך לחיות עם אור הבעש"ט, וכשאתה נכנס ללבוש של רבי נתן, פתאום וואו, זה ממש שלי, וכל אחד מוצא חלקו בכתבי האריז"ל והבעש"ט, כדרך שאנ"ש למדו, אבל העיקר איך לאחד את זה כל הצדיקים יחד להמליך את ה', ה' ימלוך לעולם ועד.

זהו מדות הרחמים, והיום מתחילים את שפע הרחמים האלה, להתחיל מחדש, היה ר"ה, שורש הכל הוא ר"ה, המתקת הדין,

רבי נתן בקיץ האחרון כתב לקו"ה הל' שבת הלכה ו', על תורה ו', אח"כ תורה ס"א ור"ח הלכה ז'. כך היה רבי נתן כל יום אומר תורה, בסוף השוק היה בית כנסת, היה יורד לשם בחורף אחרי מעריב ובקיץ לפני מנחה, וכך היה אומר, ובלילה היה כותב את זה, ונהיו גילויים כאלה, שאין בעולם ספר כזה, שמבין מה זה כתבי האריז"ל ומלביש כל פנימיות התורה, ורואים איפה הוא היה חי, והבין את זה בעומק כזה, כמו רש"ש, רק ע"פ רש"ש מבינים הכל מסודר, ולא רק זה, היה דבוק ברבינו, אלא שלא דיבר מהאחדות שלו הפרטי, הוא יורד אלינו, אני נת'לע חבר שלך, וגם עכשיו בכל דור ודור, שאתה צריך רפואה ורחמים, יש את זה, תחיה את עצמך בדיבור אחד של משיבת נפש, תכניס את זה בנשמה שלך, לחדש את עצמך, באור דברי רבי נתן,

רבי נתן דיבר מפרשת מקץ.

נעשה קצת סדר, בליל שבת קודש פר' מקץ דיבר את החלום, כולם נבהלו, לא היו מוכנים לדבר הזה, היה לו חנוכה מלא שמחה, הרבה אנשים באו לחנוכה, היה שמחה גדולה ועצומה, זה חל בפרשת וישב, ואח"כ בליל שבת אמר תורה על המנורה, דיבר על הענין שלו, שיש ארון הקודש, השכינה שורה בארון הקודש, הוא הצדיק, השראת השכינה בעולם, בחי' ר"ה, שורש המתקת הדין, שכל הכולל דבתורה ס"א, רבינו מגלה שם שבכל דבר בעולם יש שכל שממתיק את הדין, מה שעובר עליך, תדבק את עצמך עם תפילה ואור השכל, וכך יאיר לך, תאמין באמונה שלימה, זה עיקר הגאולה של האדם. השורש של השכל, הוא שכל הכולל.

אז הוא דיבר על המנורה, איך לוקחים את שכל הכולל, ומכניסים את זה בתוך צמצומים, יש חידושי תורה שיורדים לאיזה דרגה, אבל אי אפשר לפרש בזה את כל הפרשה וכל המשניות ושם, רק ווארטים, רבי נתן פותח כל פרשה שבתורה בעשרים אופנים, כפתור ופרח, והעיקר הוא יורד אליך ומראה לך שהרבי האיר מדות הרחמים למציאות שלך ממש, ומחיה אותך שתשתנה עכשיו, ותתחיל.

ומחר צריך מחדש, כי אחר שגיליתי עצות, ליצר הרע יש עוד עצות נגדך, אבל אל תיבהל, כי הוא עושה הכל קשה ויותר קשה, נכון ככה צריך להיות בעולם,

נשמה, ה' צריך שתתקן את הדרגה הזאת, אבל יש לנו נשמה קטנה, בקושי רוח, אבל מקושרים לצדיקים שכן זכו למדרגות גדולות, הדברים מבוארים ל' או מ' פעמים בכתבי האריז"ל, זה הקמח של הפנימיות התורה, זה דבר פשוט, רק מי שמתעקש לא להתבטל לרבינו, אומר שלא יודע, אבל זה החיים שלך לנצח נצחים, הכל תלוי בזה.

מי גילה את מדות הרחמים בעולם, משה רבינו הציל אותנו, קרח וכל החברים שלו לא יכלו להציל, מי מגלה את הרחמים לעולם, ה' ברא את העולם לגלות טובו ורחמנותו, רבי נתן הוא זה שעשה את הדבר הזה, הוציא מכח אל הפועל, וגילה לנו דרך של חיים בתוך מדות הרחמים, וזה לא סתם מה שאומר שאפילו עבר שמונה מאות פעמים על התורה, וכו', לא סתם אומר כך כדי לקרב אנשים, אלא ממשיך עליך הנהגה שמעורר מדות הרחמים, כי יש רבי שעולה לשם ומושך את הרחמים

לא יודעים מהרבי הזה, לא ידעו מזה, זה עלה לרבי נתן הרבה, רדפו אותו על כלום, וגם היום מי שמדבר את האמת, עוד נראה מה שמרוויחים מזה, מרוויחים מיד שמחה, להיות בשמחה תמיד, ויחי יעקב בארץ מצרים, תוך ערות הארץ והירידות, אני תמיד בשמחה, כי הרחמים הוא שאתה מרגיש את הקדושה של התפילין ציצית זקן ופאות, זה לא סתם שערות, אלא מרגיש קדושת שבת בתמימות ופשיטות. צריך לקרוא ק"ש, ה' אחד, זה דרגת הצדיקים, מה שרבי נתן זכה לזה, אלא שהלביש את עצמו למטה.

חז"ל אמרו שמי שאומר ק"ש בלי ברכות ק"ש לא יצא ידי חובתו, שם אומרים ואמונה כל זאת, אני יודע מאחדות ה', אבל מי יציל אותי, ושם אומרים 'ולא נתן למוט רגלינו', שה' עוזר לי, במצב שאדם נמצא, אשר מטה מטה רגלו, כל אחד יורה בעצמו, ריבוי הכבידות והעצבות, והריקנות. רוח הטומאה שמסבב רוח הקליפות שמסבב את האדם, ואדם מסתובב בעוה"ז בלי חיות ודביקות, בלי אהבה ויראה, כמעט בלי תורה, כמעט אין לו אמונה וקדושת התורה, תורה לומדים כדי להגיע להיות דבוק בה', אם זה חסר, התורה לא מחיה אותך, אכלת סעודה והקאת את זה, איפהאנו בעולם, כמעט מטה רגלינו, בפרט בדור הזה, מה שעובר על בחורים, טלפונים ומכשירים,

רבי נתן ראה זכות בכל אחד, קשה להבין את זה, אני אדם עצבני, זורק, אבל רבי נתן הוא הבין, הוא מוצא זכות בכל אחד ואחד, ואנו עכשיו מתקשרים לרבינו ע"י רבי נתן, שירד לדור שלנו, ולא נתן, למוט רגלינו, בלי רבי נתן, איך היינו עומדים.

כי פדה ה' את יעקב, מיד חזק ממנו, עמלק וכח הרוע הוא חזק ממנו, היצר הרע יש לו עצות רבות איך להפיל אותך, ולך אין שום עצה, כי אתה לא יודע שיש ליקוטי

דרכי נועם

ב"ה התקרבו לרבינו, מקהילות החסידים ארבע אלף משפחות בכמה שנים אחרונות, אין מקום, צריך ספרים, צריך משהו, ה' ירחם, יש מדות הרחמים, ה' ירחם, אשרי מי ששם כתף, אשרי מי שמשמש את רבינו,

הכה"ג נכנס לפני ולפנים, וכח הצדיק גדול יותר. זה היה בליל שבת קודש.

בסעודה שלישית התחיל להוכיח אותנו, המכתב לא נכתב כסדר, לכאורה ההתחלה, שהוכיח אותנו, שהאדם לא חי לעולם, אע"פ שכל דרשן אומר את זה, אף שאדם חייב להתעורר, להוכיח את עצמו, אני חייב ללמוד תורה, לשמור קדושה ולשבר התאוות, אבל התוכחה של הצדיק, שהוא ראוי להוכיח, מחיה אותך, לא שובר אותך, לכן נתן לנו תוכחה בסעודה שלישית, אחרון שלו, לזכור שאדם לא חי בעולם, לשמור את הימים, רבי נתן שמר את הימים, שיעור שו"ע, שיעור גמרא, שיעור תנ"ך, כל היום צדקה וחסד, כל יום הפצה, כל יום זה דבר חדש. אנו מנסים, אם לא יכולים, לא.

אח"כ דיבר איתנו צוואה, על הדפסה. שהענין שלנו זה להדפיס את הספרים,

ודיבר מענין אמונת חכמים, כמ"ש בסי' ס"א, צריך למצוא בדברי רבינו מה שנוגע למעשה, כמו שאנ"ש למדו לקוטי מוהרן, העיקר להגיע לעובדא למעשה, לדעת שיש לי עצה בדברי רבינו, ודיבר מהדפסת ספרים,

ואמר שכשהנשמה עולה למעלה, עיקר שלימותה שתהיה למטה, כמ"ש בלקו"ת סי' ז'. ולזאת אנו מתאספים כאן בהילולת מוהר"ת, הוא אמר שהוא רוצה להיות למטה, אנו צריכים להמשיך את זה כאן, מתאחדים עם כל האבוה"ק והרבי, רבינו תמיד איתנו למטה, ביום זה, עשרה בטבת, ביום שמתחיל גלות, כל הבעיות שלנו רק מחמת הגלות, שכונתא בגלותא, ואין מוחין ודעת, ועוברים בבלולים, ורבי נתן מכניס לנו את הכח להעלות את השכינה הק' בתוך העשרה בטבת, בתוך החורבן, שהכל יתהפך לטובה.

זככה לצאת מהגלות. נמצא את השי"ת.

ואז הוא פירש פסוק מקץ, קץ שם לחושך, זה גם בהל' ר"ח הל' ז', כי היצר הרע לוחם באדם בלי קץ, כל עצה שיש, הוא מראה שאתה לא יכול, כל מה שאתה מתחזק, הוא מחליש אותך, אבל כאשר דבוקים ברבי נתן ומתחדשים בעומק או תמימות, אז כן יש עצה, כי יש עצה, צריך לחפש את העצה.

ואז פירש קץ שם לחושך, ע"י חידושי תורה, יש קץ וסוף לגלות, ואח"כ דיבר שיש רבי, מתקרבים לרבי, כשאין רבי, מתחברים לקולמוס, לספרים.

סיום המכתב, במוצאי שבת עשה הבדלה, עוד לא היה

זה העבודה שלך לסבול מה שעובר עליך, אבל איך מתקנים, איך חיים, צריכים עצות, יש עצות פשוטות איך ניגשים לתפילה, לסעודה, לפרנסה, ויש עצות בדברי רבי נתן, כפתור ופרח, בחינת המנורה, זה פותח דרכי שכל שנמשכים משכל הכולל, וזה מחדש אותך לגמרי, זה שפע קדוש שאין לשער, וזה מתחלק לכל צדדי קני המנורה הטהורה.

באותו יום אמר רבי נתן, יש רבי, כשהרבי הולך מה עושים, קנה לך חבר, קנה היינו העט, קולמוס,

רבי נתן דיבר אז משהו יותר עמוק, בהל' ר"ח ז' מדבר על זה, קנה לך חבר,

נה. וְזֶה 'עֲשֵׂה לְךָ רֵב וְקִנְיָה לְךָ חֵבֵר' (אָבוֹת א, ו) , וּמוֹבָא בְּסִפְרֵי, שְׁמַרְמֵז עַל הַקְּנָה וְהַקְּלָמוֹס, שֶׁהוּא חֵבֵר לְהַתְלַמֵּיד חֶכֶם, שְׁיִתְקַיְמוּ דְבָרֵי הַתּוֹרָה עַל יְדֵי זֶה. וְזֶה 'עֲשֵׂה לְךָ רֵב', וְאִם אֵינְךָ יָכוֹל לְמַצְאוֹ, הַתְקַיֵּן עַל יְדֵי 'וְקִנְיָה לְךָ חֵבֵר', הֵינּוּ עַל יְדֵי הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים הַנִּכְתָּבִים בְּקִנְיָה - תַּחֲבֵר אוֹתָם אֵלֶיךָ וְתַעֲיֵן בָּהֶם הַיֵּטֵב - תּוּכַל לִידַע מִי הוּא הָרֵב הָאֲמֵת, כִּי עָקֵר הַתְקַיֵּן עַל יְדֵי רַבּוֹ הַסְּפָרִים, כְּבָ"ל.

תחבר את עצמך לכתבי הקודש, תחפש ותבקש שם, ואז תראה שרבינו חי איתך, יושב בגן עדן עם כל הצדיקים. ואם אתה לא יכול למצוא, תלמד כל הספרים ואז תדע מי הרבי אמת, תלמד קבלה, תלמד כמה ספרים, ואז תראה, איפה יש רבי שיכול לתקן אותי, איפה יש התבודדות שאני יוכל לחיות. על זה דיבר רבינו לפני ההסתלקות.

ואז דיבר אל המנורה, מה השליחות שלו היה בעוה"ז, להלביש את התורה בלבושין נהירין כאלה, בלימוד ההלכות האלה, באותו הדרך שמחבר אותך למדות הרחמים שהוא פעל, ואח"כ דיבר מהעבודה של ויה"כ בהתלהבות גדולה מאד, האור של רבי נתן זה חנון המרבה לסלוח, המציאות של ה' שהוא מלא רחמים, והוא סולח ומוחל, אל תדאג, אל תפול, אל תסתכל על החסרונות, תתחרט בכל יום ותהיה נקי וזך וקדוש, מי יעשה את זה, זהו עבודת ויה"כ שאין לשער, נכנס לפני ולפנים, ראה לפני מי אתה עומד, ואמרו חז"ל שהת"ח יותר גדול מהכה"ג, היינו הצדיק, רבינו הוא הת"ח הכי גדול, אי אפשר להשיג גדולתו בתורה,

רבי נתן דיבר מהספר הנשרף, לילה שלפני שהסתלק. אצל רבינו הכל נעלם, אין עסקנים אצל רבינו, בכל חסידויות יש כבוד ומעמד ועניינים, אצל רבינו, אין עסקנים, עושה הכל בחמש דקות אבל בלי אחריות, עוזב, וצריך לחפש עסקן חדש.

לא בעל הבית כאן, יושב בצד, כמבואר במדרש, משה רבינו קיבל את התורה וישב בצד, בנה את המשכן וישב בצד, כך הרבי עושה את זה, צריך לשבת בצד, כולם עובדים, זה עיקר המסירות נפש של רבי נתן, זה מחיה את כל העולם כולו.

דרכי נועם

חלש אפילו, ואמר הבדלה בבכיה גדולה, אבטח ולא אפחד, בכה, אבטח אבטח, ולא אפחד, בבכיה גדולה. ואז באמצע הלילה התחיל להחלש.

ה' יעזור שנזכה להמשיך עלינו את מדות הרחמים, הקדושה הזאת שיורדת לתוך בחי' עשרה בטבת, להאיר לנו לתוך הקושי החורף והקרירות, להתחמם מחדש, לראות שכל הירידות זה שום דבר, כל ההרגשות שלך כלום וכלום, כל העבר אין לגמרי, רק להתחדש עכשיו, לקבל כל שיחה של רבינו כמו שזה כתוב, לא לשנות כלל, להחיות את עצמנו תמיד, עם תורה, עם דברי רבינו, עם ספרי רבינו, להפיץ דעת רבינו, לקרב כל אחד, להאיר לשני, ברחמנות בלי שיעור, נחיה אחד את השני

ונזכה בשנה זאת, לעסוק בתורה, לקנות כל חלקי התורה, לעשות התבודדות בכל יום, ותמיד רק בשמחה, כי ה' ירחם, אני דרשתי דרשה כזאת ולא שמח, מה אנשה עם עצמי אם אראה מישהו עצוב, לא עשיתי כלום, לא פעלתי כלום, כי אין עבירה בעולם כמו עצבות. אפילו טיפה עצבות זה כל כולו סט"א, יש עבירות שגורמים יניקה סט"א, ויש סט"א עצמה, שזה עצבות. תתאורר בגינה תהיה בשמחה,

תפסיק עם העצבות. תשמח את עצמך, בזה אתה מרים את השכינה, אם לא, אתה מצער את השכינה, תבכה כל הלילה על רגע של עצבות. הנשמה שלך לא עושה כלום אם אתה עצוב, רבינו אומר להיות בשמחה תמיד, לא משנה אם בא לך או לא בא לך, הרבי מחכה לנו.

אשר נתן לנו תורת אמת, פדה אותנו, מהעצבות והכבידות, מכניס בנו חיים חדשים, להבין שכל המחשבות שעוברים, זה סתם שליחות. כל הבעיות. יש מדות הרחמים, ה' יעזור שנפעל רחמים ורצון, ונזכה להחיות את עצמנו, לעבוד את ה' בשמחה, לקרב כל נשמות ישראל אל הרבי האמת, להשלים רצון הבורא, ונזכה להמשיך שפע ברכה, חידושי תורה, ספרים קדושים, ודרך להודיע להודיע מה שיש בעולם, להמשיך שפע ברכה וחיי ארוכי, ומזוני הוויחי, וסיעתא דשמיא וכל טוב, ונזכה לראות בגאולה השלימה במהרה אמן.